

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

Спеціальність І 11 Дитячі та молодіжні служби

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Теорія та методи соціальної роботи
Викладач	Сабат Надія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактний телефон викладача	+380969424163
Е-mail викладача	nadiya.sabat@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Теорія та методи соціальної роботи» спрямована на вивчення теоретичних засад і методичних підходів до соціальної роботи як професійної діяльності. Курс охоплює основні концепції, принципи, моделі та методи соціальної роботи, що застосовуються у сфері соціального захисту, реабілітації та підтримки різних категорій населення.

Студенти знайомляться з класичними та сучасними теоріями соціальної роботи, її етичними засадами, а також з методами індивідуальної, групової та спільнотної роботи. Особлива увага приділяється інтегрованим підходам, технологіям кризового втручання, соціального консультування, посередництва та кейс-менеджменту.

Курс сприяє розвитку професійних компетентностей, формуванню навичок аналізу соціальних проблем, планування та реалізації соціальних програм. Отримані знання дозволять майбутнім фахівцям ефективно працювати в закладах освіти, соціальних службах, громадських організаціях та інших установах, що займаються соціальною підтримкою населення.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомлення здобувачів із теоретико-методологічними засадами розвитку соціальної роботи як науки та фаху, її особливостями в українському контексті; формування системи базових знань з фундаментальних наук; розуміння та визначення загальних підходів, стратегій втручання, методів соціальної роботи з надання практичної допомоги різним верствам населення в умовах різних соціальних інституцій.

Завдання курсу:

– ознайомлення здобувачів вищої освіти зі значенням теорії для практики

соціальної роботи;

- ознайомлення з нормативно-правовою базою соціальної роботи;
- опанування груповими та індивідуальними методами соціальної роботи;
- оволодіння методами реалізації соціальної роботи у різних умовах та обставинах;
- оволодіння методами, прийомами та засобами здійснення соціальної роботи в умовах багатокультурної громади;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями соціальної роботи в сучасному суспільстві;
- включення здобувачів вищої освіти у різні аспекти практичної соціальної роботи за допомогою участі в рольових, ділових іграх, тренінгах тощо;
- організація та залучення здобувачів вищої освіти до пошукової діяльності через розробку соціальних проєктів, участь у роботі науково-практичних семінарів;
- розвиток позитивного соціального потенціалу: соціального інтересу, соціальної чутливості, соціальної уяви; здатності до емпатії, співчуття, співпереживання.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності:

СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки дітям та молоді, а також їх сім'ям із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві.

СК 15. Здатність взаємодіяти з дітьми та молоддю, представниками різних

професійних груп та громад.

СК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК-20. Здатність до сприяння соціального захисту дітей, надання підтримки їх сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання:

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних педагогів і волонтерів, іншого персоналу.

РН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби supervізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання.

РН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / 4
семінарські заняття	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	I 11 Дитячі та молодіжні служби	перший	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Нормативно-правове регулювання соціальної роботи. Теоретичні основи практики соціальної роботи.	2/2	4	10/12
Тема 2. Застосування в соціальній роботі психологічних теорій.	2	4/2	10/14
Тема 3. Застосування в соціальній роботі	2	2/2	10/14

соціологічних теорій.			
Тема 4. Соціальна робота як прикладна діяльність. Комплексні моделі втручання.	2/2	4/2	10/14
Тема 5. Індивідуальна та групова соціальна робота.	2	2	10/14
Тема 6. Соціальна робота в полікультурній громаді.	2	2	10/12
ЗАГ.:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Згідно Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 45 балів за поточне оцінювання; 45 балів – за контрольну роботу; 10 балів – за самостійну роботу. По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих у 5-бальній шкалі оцінок на практичних заняттях множиться на ваговий коефіцієнт 9, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 45 балів.
Вимоги до письмових робіт	Виконання письмових завдань, поданих до планів семінарських занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття. Здобувачі вищої освіти виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії).
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх

контролю	семінарських занять упродовж двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	Залік

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи).

Академічна доброчесність: Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>

– сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти, інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Під час виконання письмових завдань слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять: Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність

на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

Зараховуються результати неформальної освіти згідно з кількістю годин та тем, які повинні відображати матеріал семінарських занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти, зараховуються як одне семінарське заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

Рекомендовані платформи:

українська освітня платформа [Prometheus](#);

безкоштовна освітня платформа [Khan Academy](#);

українська студія онлайн-освіти [EdEra](#);

онлайн-платформа [Coursera](#).

8. Рекомендована література

Основна

1. Зверева І., Козубовська І., Керецман В., Пічкарь О. Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти). Ч. 1. Ужгород, 2000. 192 с.
2. Капська А. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю : навч.-метод. посібник. Київ : УДЦССМ, 2001. 220 с.
3. Капська А. Й. Соціальна робота : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
4. Карпенко О. Методи соціальної роботи як складова успішної професійної діяльності соціального працівника. *Вісник Humanitas*. 2023. Вип. 4. С. 18–24. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.4.3>
5. Карпенко О. Г., Романова Н. Ф. Теорія та практика соціальної роботи : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
6. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 192 с.
7. Лукашевич М. П., Мигович І. І. Теорія і методи соціальної роботи : навч. посіб. Київ : МАУП, 2003. 168 с.
8. Лукашевич М. П., Семігіна Т. В. Соціальна робота: теорія і практика :

- підручник. Київ : Каравела, 2015. 368 с.
9. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
10. Соціальна робота з дітьми та підлітками: проблеми, пошуки, перспективи / за ред. І. Пінчук, С. Толстоухової. Київ : УДЦССМ, 2000. 276 с.
11. Теорії і методи соціальної роботи : підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. Київ : Академвидав, 2005. 328 с.

Додаткова

12. Малколм П. Сучасна теорія соціальної роботи / пер. з англ. П. Майнзюк. Київ, 2000. 456 с.
13. Працевлаштування людей з інвалідністю: кращі практики : метод. посіб. / Базиленко А., Таланчук І., Давиденко Г. та ін.; за загальною редакцією А. Базиленко. Київ : Університет «Україна», 2022. 198 с.
14. Семигіна Т. В. Теорії соціальної роботи // Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / заг. ред. І. Д. Зверєва. Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. С. 110–114.
15. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. / І. Д. Зверєва, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; за заг. ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
16. Соціальна робота : [навчальний енциклопедичний словник-довідник] / за науковою ред. д.с.н., проф. В. М. Пічі. Вид. 4-те, виправлене, перероблене та доповнене. Львів : «Новий Світ - 2000», 2020. 618 с.
17. Соціальна робота: в 3 ч. Ч. 1. : Основи соціальної роботи / Н. Бондаренко, І. Грига, Н. Кабаченко та ін.; ред: Т. Семигіна, І. Грига. Київ : Вид. дім. «Києво-Могилянська академія», 2004. 178 с.
18. Соціальна робота: в 3 ч. Ч. 2. : Теорії та методи соціальної роботи / А. Бойко, Н. Бондаренко, О. Брижовата та ін.; ред: Т. Семигіна, І. Грига. Київ : Вид. дім. «Києво-Могилянська академія», 2004. 226 с.
19. Тюптя Л. Т., Іванова І. Б. Соціальна робота: теорія і практика. Київ : ВМУРОЛ, 2004. 408 с.

Викладач _____ Надія САБАТ, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи